PEREHDYTYS

- ANESTESIAHOITAJAN PEREHDYTYS LAPIN KESKUSSAIRAALASSA

Kaija Kaikkonen

9.10.2014

AIHEEN VALINTA

- **Potilasturvallisuus;**
- Potilasturvallisuuskulttuuri → potilaiden turvallista hoitoa edistävät systemaattiset toimintatavat → sitä tukevan johtamisen arvot ja asenteet
- Vaarojen ehkäisemiseksi on ymmärrettävä syntyyn vaikuttavat tekijät ja ennakoiva ajattelutapa

→ toiminnan tavoitteena on riskien hallinnan vaatimien toimien suunnittelu ja toteuttaminen sekä jatkuva toiminnan kehittäminen

- Keskeistä potilasturvallisuudelle on ammatillinen osaaminen
- Lapin sairaanhoitopiirin potilasturvallisuussuunnitelman avulla pyritään tukemaan hyvää, laadukasta ja turvallista hoitoa
- Yksi potilasturvallisuutta lisäävä ja turvallisuussuunnitelman edellyttämä tekijä on työntekijöiden suunnitelmallinen perehdyttäminen sekä perehdyttämisen etenemisen säännöllinen seuranta

AIHEEN VALINTA

- Työelämän tarve, toimeksianto Lapin keskussairaalan leikkaus- ja anestesiaosastolta
- Työyksikön muutokset 2012; kolmivuorotyö, lyhki-yksikkö
- Herätteet; kokemukset muualta, tutkimukset
- Perehdytysohjelman uudistaminen ja yhdenmukaistaminen leikkaushoitajien perehdytysohjelman kanssa
- Oma mielenkiinto anestesiahoitotyötä ja sen kehittämistä kohtaan

TAVOITE

- Perehdytysohjelman avulla pyritään lisäämään anestesiahoitajan ammatillista osaamista
- Tarkoituksena saada uusille hoitajille systemaattinen ja yhdenmukainen perehdytys
- Keskitytään työyksikössä tapahtuvaan intraoperatiiviseen hoitotyön perehdyttämiseen ja anestesiahoitajan kokonaiskuvan rakentamiseen
- Heräämötyöhön perehdyttäminen

PEREHDYTYKSEN ETENEMINEN

- Anestesiahoitajan kokonaisperehdytys kestää puolesta vuodesta yhteen vuoteen riippuen työntekijän aikaisemmasta osaamistasosta

  - verkkopohjainen **Lääke- ja nestehoidon perusosaamisen tentti** →
  - Osastotentti
  - Postoperatiivisen kivunhoidon tentti
  - Lapsianestesioiden tentti

Yleisperehdytys Y1
perehtyjän osuus toiminnasta alle 50 % (n. 2 vk)

Yleisperehdytys Y2
perehtyjän osuus toiminnasta yli 50 % (n. 2 vk)

Yleisperehdytys Y3
perehtyjä toimii osaksi itsenäisesti perehdyttäjän valvonnassa ja tukemana
(n. 2 vk)

Itsenäinen työskentely, omaan toimintaan varmuuden hakua. "Tauko perehdytyksessä"
(n. 4 kk)

Syventävä vaihe; erikoisanestesiat (lapset, vaativat leikkaukset), heräämötyö

Päivystysvalmius, ulkopuoliset päivystysajan anestesiat
(n. 3 kk)

Kuvio 6. Perehdytyksen jaksoittainen eteneminen (mukaillen Oysin keskusleikkausosaston mallia)

Lapin keskussairaalan leikkaus- ja anestesiaosasto

- Henkilöstö vahvuus 75
- n. 7500 leikkausta/vuosi
- Erikoisalat; ortopedia ja traumatologia, gynekologia, gastroenterologia, urologia, thorax- ja verisuonikirurgia, plastiikkakirurgia, suukirurgia, lasten kirurgia ja yleiskirurgia
- Osastolle menevät, päiväkirurgiset
- Kaikki ikäryhmät
- Vuorokauden ympäri
- 9 leikkaussalia, 11-paikkainen heräämö
- 2-paikkainen valmisteluhuone

- Ulkopuoliset anestesiapalvelut, sydänpaja
- Lyhki-yksikkö

TEOREETTINEN TAUSTOITUS

- **Anestesiahoitajan asiantuntijuus;**
- hoitotyön erityisosaaminen; ammatillinen erikoistieto ja -taito sekä itsenäinen hoitotyön päätöksenteko
- moniammatillisessa työryhmässä hoitotyön edustajana
- kollektiivinen asiantuntijuus; yhteistä osaamista, jolloin oma asiantuntijuus täydentyy ja vahvistuu toisen ajattelusta, konkretisoituu tiimityössä
- Suomen Anestesiasairaanhoitajat ry:n laatimat osaamisvaatimukset → luovat kokonaiskuvan ammatillisesta osaamisesta ja anestesiahoitajan hoitotyön toiminnoista

TEOREETTINEN TAUSTOITUS

- **Anestesiahoitaja perehtyjänä**;
- Työturvallisuuslaki
- Oman työn kokonaisuuden ymmärtäminen edellyttää perehtymistä toimintaympäristöön, ulkoisiin asiakkaisiin sekä yhteistyötahoihin
- organisaation ja työyhteisön jäseneksi sekä tuntemaan itsensä tervetulleeksi
- **huono perehdytys**;
- virheitä, joiden vaikutukset sairaalaorganisaatiossa saattavat olla erityisen vakavia sekä potilaille että henkilöstölle
- kustannusten lisääntymisenä vaikuttamalla palvelun laatuun ja aiheuttamalla materiaalihävikkiä
- altistaa tapaturmille ja onnettomuuksille virheiden ja vaaratilanteiden vuoksi

TEOREETTINEN TAUSTOITUS

- **Perehdyttämisellä merkitys työhyvinvointiin**
- työssä menestyminen ja ammatillisen kasvun kehittyminen
- myönteisten asenteiden kehittymiseen
- tyytyväisyyteen ja työnilon rakentumiseen, jolla on vaikutusta koko työyhteisön ilmapiiriin
- Hyvällä perehdytyksellä ja työnopastuksella voidaan vähentää työn haitallista kuormitusta sekä lisätä ja vahvistaa työhyvinvointia
- Työ muodostaa merkittävän osan elämästämme ja vaikuttaa suurelta osin elämän laatuun → oma identiteetti määrittyy vahvasti oman työn ja ammattitaidon kautta
- Työn mielekkyys, elämänhallinta

TEOREETTINEN TAUSTOITUS

- Avautuvien työpaikkojen täyttäminen ja osaavan työvoiman saaminen vaikeutuu tulevaisuudessa → henkilöstön riittävyydellä ja työsuhteiden pysyvyydellä on vaikutusta työntekijöiden hyvinvointiin
- Osaamisella on yhteys työn kuormittavuuteen
- Työntekijöiden vahva motivaatio merkitsee sitä, että he haluavat käyttää koko osaamistaan ja ovat valmiita ottamaan vastuuta → tällöin he kestävät paremmin työn kuormittavuutta sekä ovat motivoituneita kehittämään työtään ja työoloja → jolla on vaikutusta työn tuottavuuden ja tuloksen lisääntymiseen

TEOREETTINEN TAUSTOITUS

- Väitöstyö Tengvall (2010): Leikkaus- ja anestesiahoitajan ammattipätevyysmalli intraoperatiivisessa hoitotyössä
- Tutkimuksia sairaanhoitajien ammatillisesta pätevyydestä eri hoitotyön konteksteissa

TOTEUTTAMINEN

- Kysely anestesiahoitajille perehdytyksen nykytilanteen kartoittamiseksi syyskuussa 2012
- 23 anestesiahoitajasta 15 palautettua lomaketta
- Vaikuttamismahdollisuus
- **Perehdytysohjelman edistäviä tekijöitä:**
- asiarunko, perustiedot
- kaksi nimettyä perehdyttäjää
- perehdyttäminen etenee perustasosta vaativimpiin anestesioihin

TOTEUTTAMINEN

- Alkuperehdytykseen varattu aikaa
- Ohjaavan hoitajan puhelin
- **Perehdytysohjelman haasteet/estäviä tekijöitä:**
- perehdytysohjelman toteuttaminen
- kiire ja painostus itsenäiseen työskentelyyn
- ohjaajat saattoivat vaihtua nimetyistä perehdyttäjistä huolimatta
- palaute- ja arviointikeskustelut puuttuivat kokonaan joko ajanpuutteen seurauksena tai ne olivat jääneet suunnittelematta ja toteuttamatta

TOTEUTTAMINEN

- **Perehdyttäjän ja perehtyjän väliset haasteet:**
- Motivaatio, kiinnostus, aktiivisuus, tilan puute
- Vaativa, tiivis aika
- **Kehittämisehdotukset:**
- Henkilökuntavahvuuden ulkopuolinen perehdytysvastaava
- Perehdytysohjelman jaksottaminen; selkeästi ilmaistut tavoitteet ja etenemisenseurantasuunnitelmaa
- Osaamisen varmistaminen ja vastuuttaminen

TOTEUTTAMINEN

- Yksilölliset tavoitteet ja yksilöllisyyden huomioiminen kehittymisessä
- Salisijoituksien suunnittelu
- Palaute- ja arviointikeskustelujen suunnittelu, systemaattinen järjestäminen
- Opetusmateriaalia, simulointimahdollisuuksia
- Käsikirja perehdyttämisessä

TOTEUTTAMINEN

- Laadukas perehdytys toimii työhyvinvoinnin tukena → saadaan hyvinvoiva, pysyvä ja osaava henkilöstö
- **Hyvinvoiva henkilöstö:** merkittävä vaikutus työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työmotivaatioon
- Osaamisen tuoma varmuus → työssä viihtyy, stressi vähenee
- Huolen pidon ja välittämisen tunne
- **Pysyvä henkilöstö:**
- Vahvistaa ja parantaa työhön sitoutumista
- Vaikuttaa tarpeeseen hakea muuta työtä
- Merkitys työyhteisöön kuulumisen kehittymisessä

TOTEUTTAMINEN

- **Osaava henkilöstö:**
- Tukeva tietopohja, varmuutta, kiinnostusta, onnistumisen kokemuksia
- Käytännön työväline → aikaa ja resursseja
- Työnjohtoa ohjaava
- Tuen järjestäminen perehdytysajan jälkeen

- Aikaisemman perehdytysohjelman runko
- Leikkaushoitajien perehdytysohjelma
- Oysin keskusleikkausosaston perehdytysmateriaali

LOPPUTULOS

- Sähköinen perehdytysohjelma; 2-osainen leikkausalityöhön ja heräämöhoitoon
- Eri koulutus- ja työkokemustaustaisille
- Luettelomaisessa muodossa
- **Sisältö:**
- Kokonaiskuva perehdyttämisestä ja tulevasta työstä
- Hoitotyön lähtökohtia, jotka sisältävät Lapin sairaanhoitopiirin ja leikkaus- ja anestesiaosaston perustehtävien, toiminta-ajatuksien, arvojen ja visioiden kuvaukset
- Anestesiahoitajan tehtäväkuva

LOPPUTULOS

- Perehdytysprosessin ja anestesiahoitajan toteuttaman intra- ja postoperatiivisen hoitotyön kuvaukset teema-alueittain
- Anestesiahoitotyön tehtäviä ja tarkkailun periaatteita
- Suunnitelma palaute- ja arviointikeskusteluista
- Tavoitteisiin tähtäävät menetelmät, vastuuhenkilöt ja arviointikäytännöt
- Opetusmateriaalia, ohjeita
- Tarkistuslistat
- Heräämöhoitotyön perehdytysohjelma

- osa anestesiahoitotyön perehdytysohjelmaa

PEREHDYTYKSEN NYKYTILANNE

- Potilasturvallisuuden näkökulma → osaava ja ammatillisesti pätevä henkilöstö
- Työntekijöiden näkökulma → työn mielekkyyden ja työhyvinvoinnin lisääminen
- Kyselystä ilmeni, että henkilöstön riittävyys oli kulmakivi perehdytyksen onnistumisessa
- Henkilöstötilanne parantunut
- Ei kerralla useita perehdytettäviä
- Perehdytysvastaava, henkilökuntavahvuudessa

PEREHDYTYKSEN NYKYTILANNE

- Pyrkimyksenä ensimmäisen 6 viikon aikana: → toistoja samantyyppisistä anestesioista, sama respiraattori, viikko kerrallaan samassa salissa
- Tilannekatsaukset suunnitellusti → alkukeskustelu perehtyjän ja perehdyttäjien kesken ensimmäisen viikon aikana, tilannekatsaus ennen itsenäiseen työhön siirtymistä viimeisellä perusperehdytysviikolla, jolloin mukana lisäksi osastonhoitaja
- 4-6 kk:n kohdalla tilannekatsaus: → käymättä jääneet asiat, perehdyttäjän kanssa samassa salissa työskentely
- Ennen kolmivuorotyön aloitusta keskustelu ja tarkistuslistan läpikäynti, tehtäväkuvan läpikäynti, työvuorolistan suunnittelu

PEREHDYTYKSEN NYKYTILANNE

- **Perehdytyksen kokonaisvaltaisen suunnittelun haasteet:**
- lapsianestesiat vähentyneet/siirtyneet osaksi lyhkiin
- kanylointeja suoritetaan vähemmän (a-kanyyli, S-G)
- lyhennetyt työpäivät
- arviointi- ja palautekeskustelujen toteuttaminen
- perehdytysvastaavan tarkistukset ennen päivystysajan toiminnan alkamista (syventävän vaiheen jälkeen)

PEREHDYTYKSEN NYKYTILANNE

- **Perehdytyksessä olevat hoitajat, ”liikennevalot”:**
- perehdytyksen seurantatyökalu salisijoittelun suunnittelussa työnjohdolle
- Yleisperehdytys 6 viikkoa perehdyttäjän kanssa (vihreä)
- Itsenäinen työskentely (perusanestesiat) 4 kk (keltainen)
- Syventävä perehdytys (erikoisanestesiat, heräämö) 3 kk (punainen): →
- Perehdytysvastaava ylläpitää ja päivittää
- Ohjaavan hoitajan puhelintuki

PEREHDYTYKSEN NYKYTILANNE

- **Mentorointitoiminta**
- Perehdytyksen jälkeen kolmivuorotyön alettua
- Aloitettu vuonna 2013
- 4. pari aloittanut loppukesällä 2014
- Perehdytysvastaava hoitaa mentoroinnin alkuun, auttaa ja tukee tarvittaessa
- Työvuorolistaan suunnitellaan yhteiset salipäivät ja palautepäivät
- Ihanne: edellisenä päivänä käydään läpi anestesia ja kerätään välineistö → yhdessä anestesian hoito seuraavana päivänä
- Hyvät kokemukset mentorointitoiminnasta

LÄHTEET

- http://theseus32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/61645/Kaija_Kaikkonen_Opinnaytetyo_YAMK12TE.pdf?sequence=1